

DE WERELD VOLGENS VEKEMAN

Smerige smileys

15/04/2023 om 05:00

Weg met de smiley, dat verduiveld hoopvolle symbool van de vermaledijde schijn duidelijkheid!

Christophe Vekeman

Auteur

In deze rubriek wikt hij de wereld.

Alle ellende is begonnen toen de eerste smiley opdook in een tekstbericht. Voordien was er nog ruimte voor verwarring, immers, die nu eenmaal van de ware menselijke communicatie het diepste wezen en het kenmerk bij uitstek vormt. We praten en we schrijven onvermijdelijk en eeuwig en altijd langs elkaar heen, daar valt niets aan te doen, maar zolang we dat noodgedwongen beseften, was er nog niet al te veel aan de hand.

Toen kwam de smiley, dat verduiveld hoopvolle symbool van de vermaledijde schijn duidelijkheid, en vielen wij ten prooi aan de illusie dat van dan af aan alles beter zou gaan. Eindelijk kon elkeen weten wat zijn mailgenoot of sms-partner eigenlijk bedoelde, en meer bepaald dan of er van een grapje zijnerzijds sprake was of daarentegen juist helemaal niet. In het begin riepen mensen dan ook slechts de hulp van de gele kaalkop in om te tonen dat ze wat ze zo-even geponeerd hadden zelf oergeestig vonden. Dat was niet echt bescheiden, maar tot daaraan toe. We zaten in elk geval nog lang niet zo diep in de -penarie als nu.

Maar het ene lachebekje bracht het andere met zich mee, en inmiddels is onze geschreven taal onder een lawine van smileys bedolven geraakt en lopen veel mensen domweg verloren wanneer zij een tekst lezen die niet alleen uit louter woorden bestaat, maar waarin bovendien een vorm van humor – laat staan ironie – voorkomt.

Een van de meest desastreuze gevolgen van de invasie van de smileys laat zich inderdaad vaststellen in onze -omgang met humor. Zeker hebben wij godzijdank niet allemaal ons gevoel voor humor verloren, maar het valt toch op dat wij het al een poosje bij voorkeur laten bespelen, dat gevoel, in de welomlijnde context van bijvoorbeeld stand-upcomedy, komische series, krantencartoons en wat dies meer zij. In een gezellig 'wie kent er nog een mop'-sfeertje, kortom, waarin elke bak zich zonnklaar herkennen laat als iets wat grappig bedoeld is en waarmee dus gelachen mag en soms ook móét worden. Of zoals Urbanus het indertijd stelde: 'Ze hebben een kaartje gekocht, en dat moet worden opgelachen.'

Onverwachte humor, echter, die vrij is en wild, of juist subtiel, fijntjes en heimelijk, heeft het dezer dagen een flink pak moeilijker, en de voornaamste moeilijkheid bestaat erin dat hij bij gebrek aan expliciete duiding – bij afwezigheid van een smiley, bijvoorbeeld – door velen eenvoudigweg niet meer als humor herkend wordt.

Humor is altijd fictie: iemand zegt of doet iets wat hij zelf overdreven, ongepast, uitdagend, belachelijk of ook gewoon wel van de pot gerukt vindt, in de hoop op die manier een soort schok teweeg te brengen die voldoende groot is om zijn luisteraars, lezers, toeschouwers of gespreksgenoten aan het lachen te brengen. Maar zodra die niet langer in staat zijn – of simpelweg weigeren – het onderscheid te maken tussen enerzijds degene die het woord voert en anderzijds degene die de grappenmaker véínst te zijn terwijl hij bezig is de lolbroek uit te hangen, wel, dan houdt het natuurlijk op allemaal. Dan blijft er niets anders meer over dan de schouders op te halen en de wereld kalmweg ten prooi te laten aan de stugge stoppels die zichzelf en elkaar alleen maar de godganse tijd bijzonder serieus willen nemen. Dan rest ons niets anders dan zwijgend te vergeten wat kwaadaardigen en idioten altijd al met elkaar gemeen hebben gehad: de doodernstige blik in hun ogen.

Het begon allemaal met de smiley, zeg ik. De smiley is het monsterlijkste virus waarmee wij, mensen, in tijden te maken hebben gekregen, en de betreffende mentale geelzucht heeft zo goed als alle geesten aangetast, inclusief de mijne: ik plaats de laffe knikker ook weleens achter een zin, zeker in mails aan vrijwel onbekenden. Ik ben daar niet trots op, want ik weet

waarom ik het doe. Ik doe het uit angst, namelijk, niets anders dan angst. Het overvloedige gebruik van smileys is het equivalent van het hemeltartende gegrinnik van de nerveuze, deerniswekkende sollicitant.

Zelf betrap ik mij er soms op smileys aan te wenden omdat ik bang ben verkeerd te worden begrepen, bang ben niet vriendelijk genoeg over te komen, bang ben dat wat ik zopas geformuleerd heb als beledigend of kwetsend zal worden ervaren. Ik weet: mensen hebben lange teentjes tegenwoordig. Ziedaar de reden waarom ik heel af en toe ook zelf mijn smiley bijdraag aan de ondergang van de humor in onze contreien.

Of nee, momentje. Niet 'bijdraag', maar 'bijdroeg'. Want het is gedaan daarmee, het moet uit zijn, afgelopen. Ik heb definitief mijn laatste smiley gebruikt, gisteren of eergisteren was het, dat beloof ik hierbij plechtig. Mij niet meer gezien. Geen smileys meer in berichten van mij, ik zweer het. Weg met de smiley! Weg ermee! De smiley moet weg! Hij lijkt niet voor niets op de dalai lama! Haha!

Grapje.

Lees ook

(https://www.standaard.be/cnt/dmf20230116_97954962)

+ Politiek is complexer dan dikke duimen en boze smileys >

(https://www.standaard.be/cnt/dmf20230116_97954962)

(https://www.standaard.be/cnt/dmf20230116_97954962).

Christophe Vekeman is auteur. In deze rubriek wikt hij de wereld.

Bron artikel: *De Standaard*, 15 april 2023, https://www.standaard.be/cnt/dmf20230413_94832215.

Dit artikel werd gereproduceerd met toestemming van de uitgever, alle rechten voorbehouden. Elk hergebruik dient het voorwerp uit te maken van een specifieke toestemming van de beheersvennootschap License2Publish: info@license2publish.be.